

آوای مهر - کتاب اول

پیش درآمد

سی و پنج قطعه برای ویلن

Shiraz-Beethoven.ir

سی و چهار قطعه پیش درآمد از ساخته های استادان بزرگ موسیقی ملی ایران

به انضمام قطعه ای دو ضربی از آثار بداهه نوازی

زنده یاد استاد پرویز یاحقی

تقدیم به روان پاک تمامی استادان بزرگ موسیقی ملی ایران به ویژه زنده یادان استاد ابوالحسن خان صبا، استاد حسین خان یاحقی و به ویژه یادگار هر دو مکتب بی نظیر ویلن ایرانی، زنده یاد استاد پرویز یاحقی

دوران هیچ سلطنتی پایدار نیست

به غیر از هنر که تاج سر آفرینش است

مقدمه

یکی از فرمهای زیبا در موسیقی ایرانی پیش درآمد است که قطعه ای ضربی، موزون، بدون کلام و صرفاً سازی می باشد و در واقع طلیعه و آغازگر یک برنامه موسیقی است.

گرچه تاریخچه پیش درآمد به حدود صد سال قبل بازمی گردد، اما فرمهای قدیمی تری با همان ساختار وجود داشته اند. نخستین نمونه های قطعاتی که فرم پیش درآمد را داشته اند در آثار برخی از نوازندگان دوره ناصری مانند: محمدصادق خان سرورالملک و آقا حسینقلی وجود داشته است اما ساختار ساده تری داشته و نقش مقدمه اجرای برنامه نداشته اند و به صورت گروهی نیز اجرا نمی شده اند.

عبداله خان دوامی از میرزا حسینقلی نقل می کند: " پیش درآمد نوعی ضربی نوازی است که سابقه ای طولانی دارد و اگر نوازنده آوازاها را بصورت ضربی بنوازد، یک پیش درآمد است. "

در اواخر دوره قاجار زمانی که موسیقیدانان در مجلس به اتفاق ساز می نواختند در ابتدا با یکدیگر قطعه ای اجرا نمی کردند و اگر خواننده شروع به خواندن می نمود نوازندگان به نوبت جواب آواز وی را می دادند. در پایان برنامه نیز قطعاتی مانند تصنیف و یارنگ را بصورت دسته جمعی با یکدیگر اجرا می نمودند.

پس از دوره استبداد صغیر و به توپ بستن مجلس، ظهیرالدوله انجمنی بنام انجمن اخوت در کاخ صاحبقرانیه ایجاد نمود که کنسرتهایی به نفع مستمندان برگزار می نمودند. در جریان این برنامه ها اولین بار این فکر به نظر رکن الدین خان مختاری رسید که نوازندگان در ابتدا قطعه ای بصورت دسته جمعی اجرا کنند و به اصطلاح خلاصه ای از آنچه می خواهند با هم

بنوازند را شروع نموده و سپس به تکنوازی پردازند. پس از چند روز تمرین قطعه ای را فرا گرفتند و مشیر همایون به این دلیل که قبل از درآمد آوازی اجرا می شد، نام آن را پیش درآمد گذاشت.

پیش درآمد غالباً در مد اصلی دستگاه یا آواز آغاز شده و در آن انتقال به گوشه های اصلی دستگاه صورت می پذیرد.

پیش درآمد معمولاً در اوزان دوضربی، سه ضربی، چهارضربی با سرعت متوسط ساخته می شود. اما پیش درآمدهایی با وزن ۶/۸ سنگین و ۶/۴ نیز وجود دارند.

درویش خان و رکن الدین خان مختاری پیش درآمد را رواج داده و قطعات زیادی در این فرم زیبا برای موسیقی ایرانی نوشتند. رکن الدین خان اولین بار دوضربی تند را با ساخت پیش درآمد چهارگاه متداول نموده و رواج داد.

اینجانب که بیش از بیست و پنج سال به تدریس موسیقی ایرانی اشتغال دارم، دریافتم هنرجویانی که به مرحله فراگیری ردیف مقدماتی می رسند در شناخت دستگاهها و مقامهای موسیقی ایرانی مشکل دارند. لذا در پی تدریس طی سالهای متمادی به این نتیجه رسیدم یکی از روشهای مناسب جهت آشنا شدن هنرجویان با دستگاه های موسیقی، فراگیری آنها با استفاده از روش مقایسه می باشد. لذا با تدریس پیش درآمدها، رنگ ها و بخصوص تصنیفهایی از هر دستگاه یا آواز آنها را تشویق به گوش دادن به موسیقی و یافتن قطعاتی که در همان دستگاه یا آواز اجرا شده باشند می کردم و این روش گوش دادن به یک قطعه و مقایسه آن با آنچه در ذهن داشتند و پی بردن به نام دستگاه یا آواز آن قطعه در فراگیری و شناختن اولیه دستگاهها بسیار مفید بوده است. به همین دلیل تصمیم به جمع آوری قطعاتی با فرم پیش درآمد با تکنیک درست و آرشه گذاری و پوزیسونها و حالات آنها در قالب کتاب قطعات گرفتم.

بارقه انتشار کتاب پانزده سال قبل در ذهن من زده شد که با جمع آوری آثار ناب راهنما و الگوی هنریم زنده یاد استاد پرویز یاحقی آغاز گردید که بنا به دلایلی تا کنون از انتشار آن خودداری نموده ام. البته در انتهای این کتاب قطعه ای دو ضربی از آثار بداهه استاد پرویز یاحقی را افزوده ام تا نوازندگان و هنرجویان قدری با قدرت خلاقیت این نابغه و اعجوبه بی همتای موسیقی ایرانی در ساخت ملودیهای زیبا و بی نظیر آشنا شوند.

به یاری حضرت دوست چند جلد دیگر از این دست آثار را آماده چاپ دارم که در مرحله ضبط استودیو می باشند و در آینده منتشر خواهند شد.

کتاب حاضر خالی از ایراد نخواهد بود، لذا از استادان گرامی جهت رفع ایرادات احتمالی و راهنمایی جهت چاپ کتابهای آینده کمک می طلبم.

۱۰	صفحه	استاد موسی معروفي	اثر	پيش درآمد دشتی	۱-
۱۱	صفحه	استاد علينقی وزیری	اثر	پيش درآمد دشتی	۲-
۱۲-۱۳	صفحه	استاد علي اصغر بهاری	اثر	پيش درآمد دشتی	۳-
۱۴-۱۵	صفحه	استاد مشیرهمايون شهردار	اثر	پيش درآمد دشتی	۴-
۱۶-۱۸	صفحه	استاد رکن الدین مختاری	اثر	پيش درآمد دشتی	۵-
۱۹	صفحه	استاد موسی معروفي	اثر	پيش درآمد ابوعطا	۶-
۲۰-۲۱	صفحه	استاد روح اله خالقی	اثر	پيش درآمد ابوعطا	۷-
۲۲-۲۳	صفحه	استاد رضا محجوبی	اثر	پيش درآمد ابوعطا	۸-
۲۴-۲۶	صفحه	استاد غلامحسین درویش	اثر	پيش درآمد ابوعطا	۹-
۲۷	صفحه	استاد علينقی وزیری	اثر	حجاز ضـری	۱۰-
۲۸-۲۹	صفحه	استاد ابراهیم منصوری	اثر	پيش درآمد بیات ترک	۱۱-
۳۰-۳۱	صفحه	استاد موسی معروفي	اثر	پيش درآمد بیات ترک	۱۲-
۳۲-۳۳	صفحه	استاد ابوالحسن صبا	اثر	دوضربی بیات ترک	۱۳-
۳۴	صفحه	استاد علينقی وزیری	اثر	پيش درآمد بیات ترک	۱۴-
۳۵-۳۷	صفحه	استاد غلامحسین درویش	اثر	پيش درآمد افشاری	۱۵-
۳۸-۳۹	صفحه	استاد علي اکبر شهنازی	اثر	پيش درآمد افشاری	۱۶-
۴۰-۴۱	صفحه	استاد علينقی وزیری	اثر	پيش درآمد افشاری	۱۷-
۴۲-۴۳	صفحه	استاد علي اکبر شهنازی	اثر	پيش درآمد شور	۱۸-
۴۴	صفحه	استاد ابراهیم منصوری	اثر	پيش درآمد شور	۱۹-
۴۵	صفحه	استاد روح اله خالقی	اثر	پيش درآمد شور	۲۰-

۴۶-۴۸	صفحه	استاد احمد اسکویی	اثر	پیش درآمد ماهور	-۲۱
۴۹-۵۰	صفحه	استاد موسی معروفی	اثر	پیش درآمد ماهور	-۲۲
۵۱-۵۳	صفحه	استاد غلامحسین درویش	اثر	پیش درآمد سه گاه	-۲۳
۵۴-۵۵	صفحه	استاد حسین یاحقی	اثر	پیش درآمد سه گاه	-۲۴
۵۶-۵۷	صفحه	استاد علی اکبر شهنازی	اثر	پیش درآمد سه گاه	-۲۵
۵۸	صفحه	استاد نصراله زرین پنجه	اثر	پیش درآمد همایون	-۲۶
۵۹-۶۱	صفحه	استاد علی اکبر شهنازی	اثر	پیش درآمد همایون	-۲۷
۶۲-۶۳	صفحه	استاد موسی معروفی	اثر	پیش درآمد اصفهان	-۲۸
۶۴-۶۵	صفحه	استاد علی اصغر بهاری	اثر	پیش درآمد اصفهان	-۲۹
۶۶-۶۷	صفحه	استاد رضا محجوبی	اثر	پیش درآمد اصفهان	-۳۰
۶۸-۶۹	صفحه	استاد مرتضی نی داود	اثر	پیش درآمد اصفهان	-۳۱
۷۰-۷۱	صفحه	استاد حسین یاحقی	اثر	پیش درآمد چهارگاه	-۳۲
۷۲-۷۳	صفحه	استاد ابراهیم آژنگ	اثر	پیش درآمد نوا	-۳۳
۷۴-۷۶	صفحه	استاد ابراهیم آژنگ	اثر	پیش درآمد راست پنجگاه	-۳۴
۷۸-۷۹	صفحه	استاد پرویز یاحقی	اثر	دوضربی اصفهان	-۳۵

پیش در آمد دشتی

Largo ♩ = 50

استاد موسی خان معروفی

The musical score is presented in seven staves. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 2/4 time signature. The tempo is marked 'Largo' with a quarter note equal to 50 beats per minute. The music consists of eighth and sixteenth notes, with some rests. A triplet of eighth notes is marked with a '3' above it in the fourth staff. The piece concludes with a double bar line in the seventh staff.

پیش در آمد ابو عطا

استاد روح اله خالقی

Andante $\text{♩} = 66$

Pos.3

Pos.1

Pos.3

Pos.1

حجاز

پیش درآمد دشتی

Moderato ♩=80

استاد علینقی خان وزیر

The musical score is written in a single system with 11 staves. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 2/4. The tempo is marked 'Moderato' with a metronome marking of ♩=80. The dynamics range from *mf* (mezzo-forte) to *f* (forte) and *p* (piano). The score includes various musical notations such as trills (*tr*), accents (*V*), and fingerings (1, 2, 3, 4). There are also markings for positions: 'Pos.3' and 'Pos.1'. The piece ends with a double bar line.